

ELENA FARAGO

patru gîze năzdrăvane

SCRISUL ROMĂNESC

Badea
ELENA FARAGO *Elena-Maria*

PATRU GÎZE NÂZDRĂNE

Ilustrația: OLIMP VĂRĂȘTEANU

SCRISUL ROMÂNESC, CRAIOVA, 1986

PATRU GÎZE NĂZDRĂVANE

Cocuței

Cărăbușul și nevasta-i,
După migăloase munci,
Au ajuns să-și care boțul
Cu merinde pentru prunci.

Pentru pruncii ce s-or naște
După ce ei vor fi morți,
Ici, în boțul cu merinde,
Ca-ntr-o casă făr' de porți.

Singuri vor mânca și-or crește
Pînă ce, ajunși mai mari,
Au să spargă zidul casei,
Și-au să iasă-n drum, hoinari.

Boțul-casă, boțul-leagăn,
Boțul clocitor de prunci,
Boțul ăsta e isprava
Multor încordate munci.

De istov trudind părinții,
Să-i ferească de dușmani,
Au zidit virtos pereții
Pruncilor ce cresc orfani.

Că așa li-i scrișă soarta
Cărăbușilor : pe rînd,
Mor părinții, cresc copiii,
Dar nu se-ntîlnesc nicicînd.

Dar pe cînd împingea boțul
Rostogol, pe dedesupt,
A căzut cărăbușita
Și-un picior pe loc și-a rupt.

Poticniți în drum, sărmanii,
Se deplîng în fel de fel :
— De rămîne-n soare boțul,
Praful s-a ales de el !...

Trece un rădașc : — Fărtate,
Cum de-ți vine-n drum să șezi ?
— Uite așa, niște păcate,
De nici ți-ar veni să crezi,

Cum ne-a poticnit năpasta,
În declin de griji, acum,
Mi s-a betegit nevasta
Și-am rămas cu boțu-n drum,

Ca-n proverbul care cică :
„S-a-necat tocmai la mal“
Și-acum caut o furnică,
Să-mi slujească de hamal.

— Hai că te ajut eu, frate,
Boțul să-l rostogolești.
Cît privește de furnică,
Nici măcar să te gîndești :

Hămălesc, e drept, și cară
Chiar și viața și-o jertfesc,
Cu orice fel de povară
Pentru neamul furnicesc.

Cît privește pentru alții,
Mă și mir că știre n-ai :
Nici de milă, nici cu plată,
Nu ți-ar ridica un pai.

Le cunosc, căci le-am fost slugă,
Cînd eram sărac și mic,
Le munceam destul, nu-i vorbă,
Dar nu mi-a lipsit nimic.

Sînt ciudate și zgîrcite
Dar n-au sufletul hain :
Dacă le muncești cu cinste,
Capeti gazdă și tain.

Eu făceam pe rînd corvoadă
Cu-ncă două gîze berci,
La hambarul din ogradă,
Și-n livadă, la ciuperci.

Le cultivă foarte bine,
Și au specii fel de fel ;
Sînt și ele agronoame,
Cu știință și cu zel.

Sînt de-o rară vrednicie
Și la toate-au rost și spor ;
N-ai să vezi o zăpăceală,
Nici cînd e vr'un mare zor.

Fără legi anume scrise,
Fiecare-n rostul ei,
Necertată, nesilită,
Face lucru cu temei.

Profesori sau hămăloaice,
Ingineri sau cărăuși,
Chiar furnica mititică
Ce se joacă cu păpuși,

Și acasă și la școală,
Și pe drum și-n orice loc,
Au aceeași rînduială,
Și la lucru și la joc.

Bătrînicile oloage,
Cu bonet și ochelari,
Buchinesc prin terfeloage
Controlîndu-i pe chelari.

Sau țin cursuri populare
Despre cîștiguri și buget,
Despre-a țării bună stare,
Pentru-ntregul tineret.

Prin hambare și prin fabrici,
Zeci de fete și băieți,
Țin răbojul pe o tablă
Atârnată pe pereți. [..]

Cînd lucram și eu pe-acolo,
Pentru șanțuri și tunel,
Mai tocmiseră și-un cariu
Iute-n ros ca un prîsnel.

Se săpa cu încordare,
Și la gropile în care
De la anii mai mănoși,
Pentru anii secetoși,

Își ascund, prevăzătoare,
Tot prinosul din hambare.

Pe la grajd, zoreau lăptarii,
Cu şîştaru'n mină plin,
Să servească bucătarii
Ce veneau după tain.

Vacile sînt verzi ca bradul
Şi mănoase de ţin vadul,

Şi le mulg fără-ncetare,
Umplînd vedre şi şîştare,
Pentru prunci şi pentru gloate,
Să le-ndestuleze toate.

Lîngă plite, bucătarul
Roboteşte cu cîntarul,
Ca să facă-economie,
Scade cîte-un sfert la mie.

Pune porţii cu tertipuri
Şi prin străchini, şi prin şipuri :
Smîntîneşte de-l zăreşte
Laptele turnat prin ceşte.

Şi aşa îşi face treaba,
Ca să aibă unt degeaba
Pentru şcoli, pentru cantine,
Pruncii să mănînce bine.

.....
.....

— Faceți un popas, vă rog,
Că mai e pîn'la birlog
Și piciorul meu smintit
Tare rău s-a obrintit,

Și mi-l simt ca-ntr-o cătușă,
(Zice biata cărăbușă
Care a mers tîrîș-grăpiș,
Dar nimic pe drum n-a zis).

*

— Ce noroc de dumneata,
Că pe loc boțul ne-ar sta,
Și n-aș ști ce să mă fac
De necaz, frate gîndac,

Nu știu ce o să se aleagă
De nevastă-mea beteagă ;
Tare-i tristă sărmanica,
Nu mi-a spus pe drum nimica,

Dar eu știu ce rău o doare
Cîtu-i ea de simțitoare,
Că n-ajută, cum e datul,
Tocmai cînd e-n toi căratul
Și-așezatul boțului
În bîrlog, la urma lui.
Pentru-o mamă cumu-i ea,
Supărarea-i foarte rea :
După atîtea grele munci,
Să nu-și facă, pentru prunci,
Cea din urmă dăorie,
Cea mai tristă bucurie :
Să nu-mpingem amîndoi

Casa asta-n care noi
Îi lăsăm pe mititei
Să se crească singurei,
Făr' de mamă, făr' de tată,
Nevăzuți măcar o dată !...

Și de nu te-ai fi ivit,
Și de nu ne-ai fi privit,
Și-ajutat ca și un frate,
Chiar în clipa asta poate
Boțu s-ar fi sfărîmat
Stînd în soare, neudat.

— N-am făcut mare ispravă,
Că te-am scăpat de-o zăbavă
Căci oricine e dator
Să ajute un călător
Uşurînd de bună voie
Orice păs, orice nevoie.

Şi apoi mi-ai prins chiar bine
Că sînt singur, vai de mine,
Şi n-aveam vreo ţintă-n cale
Ci mergem să-mi uit de jale !...

— Tocmai vream să-ntreb acum :
De ce eşti singur pe drum ?

— Singur pentru-ntotdeauna
Şi oriunde mi-i tot una,

De cînd scumpa mea rădaşcă
Nu mai ştie să păşească
Necum să mă însoţească !...

— Dar ce s-a-ntîmplat cu ea ?...
Zace de vre-o boală grea ?...

— Nu mai știe nici să zacă
Nici nimica să mai facă :

Mi-a mâncat-o un arici
Nesățios, pîn'încă nici
N-ajunsesse să gîndească
Boțul unde să-l clădească.

Și de-atunci sînt singur, cuc,
Unde vin, unde mă duc !...
Făr' de țintă, făr' de vrere,
Făr' de altă mîngiere,

Decît de-ntîlnesc în cale
Altă lipsă, altă jale,
Cum a fost acum cu voi,

Și-ncerc tînga să-mi ogoi
Alinînd cu— n sfat, cu-un fapt,
Ici o boală, ici un rapt.

Și cioplînd o surcelușă.
O legă pe cărăbușă,
La piciorul betejit,
Și frumos l-a oblojit
Într-o foaie de podbală
Ca să-i țină umezeală.

Și-apoi, dintr-o rămurică,
I-a făcut și-o cîrjă mică.

•

— Să-ți dea Domnul sănătate
Și noroc, rădașc, fărtate,
Că eu nu m-am priceput
Ce să-i fac ca s-o ajut !...

— M-a-nvățat un licurici
Ce-a fost felcer la furnici :
Era tare-n oblojeli
De frinturi și de scrînteli,

Și-l puneau noaptea de gardă
Înadins ca să nu ardă
Luminare la bolnav,
Cînd era un caz mai grav.

Tare multe-am învățat
Pe acolo cît am stat.

Dar hai să plecăm de-acum
Și-om mai povesti pe drum.

.....

Și-au pornit-o iar drumeții
Mai la pas și mai cu zorul,
Ei, tirind cu grijă boțul,
Ea, tirind cu greu piciorul.

— Cît mă simt de ușurată,
Ah, ce cîrjă minunată !...
Uite aproape nu mai doare ;
Precum spune-o zicătoare,
Care o știu de la bătrîna :
Tu mi-ai luat răul cu mîna.

Scîndurica strîns mă ține,
Cîrja mă sprijină bine,
Și podbalul răcorește
Și-obrinteala mi-o descrește.

Și acum dacă-mi mai zici
Și-o poveste cu furnici,
Merg cu voi în pas voinic
Fără să mai cer nimic...

— Ba nu te mai voinici
Și piciorul nu-ți suci
Că pînă la vindecare,
Mai înghiți ceva răbdare
Și ruptura asta cere
Multe zile de zăcere ;

Chiar adineaori gîndeam,
Cînd de licurici vorbeam,
Cît de bine ți-ar fi prins
După-atîta drum întins,

Să-ai acasă o saltea
Să te-ntinzi bine pe ea !...

La furnici e o plăcere
Să te-ncingă o durere
Așa tare ca să fie
Cazul de infirmerie :
Au în pat niște saltele
Mai să te îngropi în ele.

Cît să fii bolnav de tare
E aproape o desfătare
Să te-ntinzi bine-ntr-un pat
Așa moale și curat.

Și-ngrijit atît de bine
De parcă-s surori cu tine :
Doctorițe, infirmiere,
Toate au niște mîini de miere.

— Dar cum fac de au și pînă
Coșuri de saltea și lînă ?

— Au de toate la cămară :
Puf, și-americană, și sfoară,
Peteci de tureci, potloage,
Șuvițe de stofe, doage,
Ace de cusut și ace,
Mușama de cozeroace.

Și merinde felurite
De pe vară pregătite.

Și în nopțile de iarnă
Prind furnicile să cearnă
Desăguțe cu făină,
Pin' se face lada plină.

Altele, cu fus și furcă
Tort din caiere descurcă,

Altele precum se cade,
Țes la pînă și plocade.

Oarbele-mpletesc cipici
Pentru micile furnici.

Și tot noaptea se bat doage
Și se pun la tălpi potloage.

Căci fiind ziua prea mică,
Nu se-ndură o furnică
Să se-ncurce cîrpăcind,
Cînd de-alt lucru duce jînd.

— Și-n saltea ce pun ? Se știe ?
Ca-așa moale să fie !...

— Stai să vezi minunăție :

Opt furnici întraripate,
Cu desagii după spate,
Își fac porția de muncă
Colindînd vara prin luncă
Pe cînd vîntu-ncet adie,
După fulgi de pădădie.

Și culeg stele de stele
Pentru perini și saltele.

— Și-alt ceva, ce mai fac ele ?

— Fapte mari și mărunțele,
Hărnicii neîntrecute
Peste tot recunoscute.

Și aceeași rînduială,
Și acasă și la școală.

Și-n hambare și-n cămară,
Fie iarnă, fie vară,

Precum v-am mai spus o dată,
Au o țară minunată,
Cu cetate ferecată,
De largi șanțuri apărată.

Și-apoi viața lor de casă
Ce cinstită-i și frumoasă !...

Sint cam econoame-i drept,
Dar ce suf. t înțelept !
Și iubire de aproape !
Că-ngrijesc pe-oricine, ca pe
O soră bună sau un frate.

Inimi bune și curate !

Că la ele, niciodată,
N-ai s-auzi pe la vecine :
„N-are rost“ ori „n-are cine“
Și nici măcar nu întreabă
Ce nevoie și ce treabă.

.....

Una coase, alta spală,
Alta-l caută la boală,

Însă nimeni nu rămîne
Fără pat, ori fără pîine,
Pentru că-i singur pe lume.
Și n-auzi măcar din glume,
Cît ai sta să le ascuți,
De copii goi sau desculți.

Poate fi un toc mai ros,
Un vestmînt întors pe dos,
Ori un strai cîrpit în coate,
Asta nu se mai socoate.

.....

Iar cu toții la un loc,
Sînt al țării sînt noroc,

C-o slujesc cu omenie
Fără pic de viclenie,
Făr' să șovăie deloc,
Sar în apă, intră-n foc.

La război, cînd goarna sună,
Într-o clipă toți se-adună [..]

Se apucă, prin cetate,
Să muncească peste poate,
Fără ca în viața toată
Să aștepte vreo răsplată,

Și de-accea toate-s bune.

— Și te rog acum mai spune,
Ca să știu : cum se-odihnesc
Și cum viața-și îndulcesc ?

○ Cum petrec la sărbători,
Fac și ele șezători ?

Joacă hora sau alt joc,
Sau nu joacă nici deloc ?
Pe la nunți, pe la ospete,
Au taraf și cîntărețe ?

— Au și hori și șezători
Pentru fete și feciori.

Au și-un teatru bun din care
Prind povește fiecare,
Chiar și-n teatrele de glumă
Rid în hohot, dar și-asumă

Multe pilde-nvăluite
Bine-n ponturi mucalite.

Cîntărețele-s puține
Și chiar toate sînt străine
Și-s tocmite simbriașe,
Mi se pare că vreo șase
Țîntăroaice, greierite
Și vreo zece bondărițe.

Tot guriști și simbriași
Sînt bondari și țîntărași
Și odată cu bondarii
Sînt tare cățați și carii

Foarte buni pentru măsură
La concertele din gură.

În taraf la cumetrie,
Mai cînta cu măiestrie
Cînd și cînd, cîte-o furnică,
La trombon sau toba mică.

Iar cînd se cerea surdină,
O schimbau pe mandolină.

Și tot în taraf cîntau
Lumea de o încîntau,
Șapte greieri vioriști
Și-ncă șapte chitariști
Ce cîntau pe întrecute
Cîntece necunoscute ;

Le cîntau cu bucurie,
Pe tain sau pe simbrie,
Nu ca niște bieți calici
Cerșind boabe la furnici,

Precum spune-n ris povestea
Despre care s-a dus vestea.

Și cînta cu ei odată,
Înc-o gîză minunată
Cu ochi mari, cu fața lată,
Cîntăreață-ncîntătoare
Ce purta nume de floare.

Dar s-a dus și n-am aflat
Ce anume s-a-ntîmplat.

Spunea un țîțar, odată,
Că era cam îngîmfată.

Eu știu bine că plîngea
Toată lumea după ea.
După viersul ce-l avea.

Și mai știu de-un greieraș
Ce-o birfea cam prea avraș
Cum c-a prins să uneltească
Faima lui să o descrească

După ce-am plecat și eu,
Mă gîndeam la ea mereu,
Și la dulcea ei cîntare
Că era o desfătare.

Și-ntr-o zi, întimplător,
I-am fost chiar de ajutor :

Se zbătea, prinsă-ntr-o plasă.
Ce-avea țesătura deasă,
Pe o bancă-ntr-o grădină,
Și țipa fără hodină,
Cerînd grabnic ajutor.

Cum treceam, întimplător,
Iute cornul mi-am plecat
Și am rupt și-am destrămat
Vreo cîțiva ochetî din plasă.

Și mi-a mulțumit voioasă,

Și atunci chiar am aflat,
La furnici ce s-a-ntîmplat
De-așa repede a plecat.

— Mă birfea neîncetat
Și-am plecat ca să nu-l bat ;
Dar, cum văd, nu știi prea bine
Ce-a fost între el și mine.
Și de-aceea stai să-ți spun
Ce-i cu greierul nebun.

La noi, și bunici și tați,
Au trăit cam depărtați
Neștiuți, neomeniți
Și de nimeni pomeniți.

Pentru că, deși cântau
Și o lume desfătau,
Oamenii nu-i cunoșteau,
Ci credeau, cu mic cu mare,
Că-i vr'un greiere mai mare.

Nimeni nu știa sub soare
Decît floarea de cicoare,
Pin'ce un poet oltean
Ne-a dat păsului alean
Că ne-a zis în gura mare :

„Cic, Cicoare cîntătoare“

Și ne-a dat, cum a strigat,
Dar de laude, bogat,
Pentru glas, pentru cîntare,
Într-o poezie mare.

Și astfel ne-a fost botezu
Prăznuit de *I. Ciurezu*.

Și de-atunci, cu mic și mare,
Știu românii din hotare
Care-i floarea de „cicoare“
Care-i giza cîntătoare.

Greierul, cînd a aflat,
Foarte rău s-a bosumflat,
Căinîndu-se că lui,
Pentru fala neamului,
Nicăieri, în lumea mare,
Nu i s-a făcut strigare.

Nimeni nu l-a prăznuit
Ci doar s-a obișnuit,
Prin povești, prin zicători,
Chiar și cîțiva scriitori,
Cînd și cînd să-l pomenească,
Fără să îl preamărească,
Ci din treacăt și arar
Ca pe orice lăutar.

Pomeneală mai din plin
E în nunta lui „Călin”
Din povestea minunată
Scrisă numa-n versuri toată
D’*Eminescu*, cel vestit
Din apus la răsărit,

Care a pus printre nuntași
Și un crainic greieraș,
Dar ca strașnici lăutari
I-a pus numai pe bondari.

Și l-a mai fost pus într-una :
„*Greieraș, ce cînti la lună*”
Fără însă ca să spună
De cîntarea-i rea sau bună.

Ci l-a pomenit așa,
Cum vorbești cu cineva,
Într-o clipă de urît,
Cînd eram cam amărit,
Pe o foaie din „*Postume*”
Agrăindu-l chiar pe nume.

I-a zis : „Greiere, străine,
Nici nu știi ce foc e'n mine“.

De ce i-o fi zis „străine“
Nici eu nu-nțeleg prea bine.
Poate pentru-că povestea-n
Care-ntîm l-au poreclit
Ca pe-un leneș mucalit,
Ce se duce la *furnică*
Unde „în *genunchi el pică*“
Nu-i scornită din popor
Și nici de vr'un scriitor
Băstinaș — ci-ntre hotare,
Ce-s la mare depărtare,
S-a fost spus în gura mare
Că „*mîncare el nu are*“.

Și apoi, tîrziu, și-ncoace,
Peste munți, peste răstoace,
A sosit la noi povestea
Despre care s-a dus vestea.

Tălmăcită, scrisă, spusă,
Și din gură-n gură dusă,

De-am ajuns să nu mai știm
Ca străină s-o privim.

Dar acolo-n țara ei
Și școlarii mititei
Știu că-i fabulă ca gen
Și a scris-o *La Fontaine*.

Văd că te cam miri că știu
Eu, țărâncă de la Jiu,
Chiar și nume franțuzești ;
Dar, ca să te dumirești,
Uite-ți spun curat : le știu
De la un elev hazliu,

Ce citea, cu voce tare,
La o mare șezătoare,
Colo-n sat la noi, la școală ;

Și deși era rurală,
Au venit din capitală,
Niște oameni mari, s-asculte
Și au fost și cîntări multe
Și cu drag le-am ascultat.

Pină la sfîrșit am stat
Pe o floare de cicoare,
Tiza mea, precum ți-am spus,
Și am petrecut nespus,
Mai ales cînd un domn mare,
A ținut o cuvîntare
Despre fabulă și gen
Și-a numit pe *La Fontaine*,

Și-nșirînd mai multe scrieri
Nu mai știu din care an,
Cu proverbe și cu snoave,
A numit și pe — „Anton Pann“.

Mi-au plăcut foarte mult toate,
Și-ncîntată-am fost mereu,
Și-aș fi vrut, drept mulțumire,
Să pot cuvînta și eu :

„Cic, cînstită adunare,
Sînt cicoarea-cîntătoare
Și-am să țin o cuvîntare
Scurtă și cuprinzătoare :

Toți gîndacii cîntători
Vin cu drag la șezători,
Că li-i haznă mult s-asculte
Cîntece și versuri multe,
Și frumoase cuvîntări
Ce-s curate încîntări“.

Cel cu „corbul și cu vulpea”
Și cu greuterul calic,
Despre care am spus atâtea,
Că nu știu ce să mai zic,
Și cu alte minunate
Zeci de snoave și povești

Tot cu păsări și cu gize
Ce fac fapte omenești,
Mai cu pontul, mai de-a dreptul,
Furt, minciună, păcăleli,
Spuse ca să stea de pildă
Omeneștilor greșeli.

Și de asta-nvățătorii
Cei cu doxă și cu rost,
Pun copiii să le-nvețe,
Să le spună pe de rost.

Și-n aceeași cuvîntare,
Domnul a mai pomenit
Și de „Al. Donici”, talmaciul
Cum pe drept s-a cuvenit.

A spus cită-nsemnătate
Au poveștile lui, iar
Tălmăcirile-i frumoase
Sînt, pe drept, un mare dar.

Precum vezi, frate rădașce,
M-aș pricepe să vorbesc
Chiar cu oamenii de carte,
Bine să mă deslușesc,

Cum și dumneata le-ai spune
Foarte bine și frumos,
De-ai putea vorbi, ca dînșii,
Multe lucruri de folos ;

Te cunosc din auzite,
Ca pe-un mare învățat,

Și acum îți dau binețe,
După cum m-am pronunțat.

— Astfel mi-a vorbit, cicoarea,
Și-a plecat fermecătoarea,
Ziziind peste brădet
Cînd mai viu, cînd mai încet,
Parcă ar fi vrut să-mi spună :

Rămas bun și voie bună
Și fii binecuvîntat
Că din plasă m-ai scăpat“.

•

.....

— Uite, am ajuns acasă,
Și prea mult îți mulțumim
Pentru fapta ta frumoasă,
Ce atît o prețuim,

Încît nu cred să fim vrednici
La atîta bunătate,
Să putem găsi răsplată
Vrednică de tine, frate,
Ce-ai avut atîta milă
De nevasta mea bolnavă.

Cuvîntează cărăbușul,
Cu o voce foarte gravă.

— Chiar mai mult decît un frate.
Căci pe lingă c-ai muncit,
Ai avut și-atîta milă
De piciorul meu pocit.

Și mai mult, mai mult din toate
Vrednic chiar de slavă ești,
Că mi-ai alinat tristețea
Cu frumoasele-ți povești.

Și n-am mai putut în prada
Deznădejzii să mă las,
Zice trist, cărăbușita,
Cu înlăcrimatu-i glas.

— Mulțumesc cu plecăciune,
Și m-ați măgulit nespus,
Dar să nu le luați de-a bune
Chiar pe toate cum le-am spus :

C-am întins povestea lungă
Citu-i calea să ne-ajungă,

Și de-aceea să fiți buni
Să-mi ierați ceva minciuni.

.

Unul le băsmeste toate
Cum au fost, pe-adevărate,
De-au fost rele, de-au fost bune,
Tot așa pe șleau le spune.

Alții spun, dînd pilde-n lume,
Chiar cu fapte și cu nume,
Nu precum c-a fost să știe
Ci cum *trebuia să fie*
(asta să mi-o iertați mie)

Că de-am spus ca-ntr-adevăr,
Unele „trase de păr“
Precum spune o zicătoare,
Despre vînători, îmi pare,
Și-am scornit povești ciudate
Dîndu-le de-adevărate,

E că-ntotdeauna cat,
Fără să-mi socot păcat,
Chiar mințind cîte un pic,
În așa fel să le zic,

Ca să tragă o povată,
Pentru lume, pentru viață,
Mai ales tinerii care
Au nevoie de-ndrumare.

Să nu-și ia ca pildă viața
Celui ce, de dimineța [...]

Și urăște și birfește
Pe oricine viețuiește
Mai ușor sau mai din plin,
Socotindu-și sie chin
Orice piedici, orice muncă,
Orice lege sau poruncă.

Ci să-și ia drept pildă, bine,
Și să stea pe lingă cine
Vesel viața și-o cîrpește
Mai cu-n cînt, mai c-o poveste,

Ce pe voie și-o lungeste
Și pe plac și-o-mpodobește
.....
Le mai spuse rădăscioiul,
Scuturîndu-și de praf boiul
Și-aplecîndu-și cornul tare
În solemnă salutare.

Singur rînduiala casei
Cărăbușul și-a făcut
Și și-a îngrijit nevasta
Ce-ncă mult a mai zăcut.

Și ședeau de taină, bieții,
Și mereu își aminteau
Cu mult drag, de rădășcioiul
Și-ntre ei își povesteau

Multe dintre cele spuse
De prietenul cel bun.

— Cît aș fi de fericită,
De-aș trăi ca să le spun
Și copiilor mei, bieții,
Spuse trist, cărăbușița,
Într-o zi, bărbatului.

Și-ncepu să plîngă biata :
— Copilașii noștri sînt
Cei mai oropsiți din toate
Gizele de pe pămînt !...

Să nu aibă și ei parte
De o poveste, de un sfat,
Ori măcar de-o mîngiere
Cînd or fi bolnavi, la pat.

Și-ncepu să plingă-n hohot
Și sughituri, până cînd
O-mbună iar cărăbușul,
Foarte înțelept, spunînd :

— Ce bocești așa de parcă
Ți-ai ieșit puțin din minți,
Cînd doar legile-s făcute
Pentru mii de alți părinți.

Nu mai spun de-atîtea gize...
Dar de ce nu te gîndești,
Și la păsări, cum e cucul,
Și la miile de pești ?

Ce-ar mai fi pe lumea asta,
Dacă-un sfert din dînșii numa
S-ar porni să plingă-n bocet
Precum tu făcuși acuma ?

.....

Au să crească bine pruncii
Că le-am pus, cum bine știi,
S-aibă din prisos merinde
Și veștminte aurii.

Ca de aur să lucească
Stînd în soare, bucuroși
Că din toată gîndăcimea
Ei vor fi cei mai frumoși...

Și-i veni și lui să plîngă
Și n-a mai vorbit de fel,
Ca să nu priceapă dînsa
Cît de trist era și el,

Că-și închipuise o ceată
De copii-gîndaci urîți
Într-un joc cu-ai lui, frumoșii,
Ca din soare coborîți.

A-nțeles că răbășița
Și nimic n-a întrebat ;
Și de-atuncea nici o vorbă,
Despre prunci, n-au mai schimbat

N-a mai vrut să-l întristeze,
Și în taină-a suferit,
Dar furiș de dînsul, noaptea,
A tot plîns, pîn'a murit.

CĂȚELUȘUL ȘCHiop

Eu am numai trei picioare,
Și de-abia mă mișc : țop, țop,
Rîd cînd mă-ntîlnesc copiii,
Și mă cheamă „cuciu șchiop“.

Frații mei ceilalți se joacă
Cu copiii toți, dar eu
Nu pot alerga ca dinșii,
Că sînt șchiop și cad mereu !

Și stau singur toată ziua
Și plîng mult cînd mă gîndesc
Că tot șchip voi fi de-acuma
Și tot trist am să trăiesc.

Și cînd mă gîndesc ce bine
M-aș juca și eu acum,
Și-aș lătra și eu din poartă
La copiii de pe drum !...

Cît sînt de frumoși copiii
Cei cuminți și cît de mult
Mi-ar plăcea să stau cu dinșii,
Să mă joc și să-i ascult !

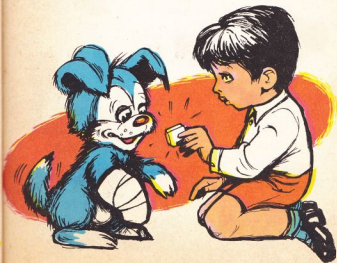
Dar copiii răi la suflet
Sînt urîți precum e-acel
Care m-a șchiopat pe mine,
Și nu-i pot iubi de fel...

M-a lovit din răutate
Cu o piatră în picior,
Și-am căzut, și-am plîns atîta,
De credeam că am să mor...

Acum vine și-mi dă zahăr
Și ar vrea să-mi fie bun,
Și-aș putea să-l mușc odată
De picior, să mă răzbun.

Dar îl las așa, să vadă
Răul, că un biet câțel
Are inima mai bună
Decît a avut-o el.

DE ZIUA MAMEI

Eu nu sînt destul de mare
Ca să pot să-nvăț măcar,
De pe carte, o urare,
Și nu sînt destul de mare
Ca să-ți dau un dar.

Dar îți dau o sărutare,
Ici, pe obrăjor,
Și pe mîna asta care
Mă-ngrijește-n fiecare
Zi, cu-atîta dor !

Zile lungi și voie bună
Îți doresc eu mult,
Și mă rog de flori să-ți spună
Să mă ierți, mămică bună,
Că nu știu mai mult !

FLUTURII

Fluturi albi și roșii,
Și pestriți, frumoși,
Eu îi prind în plasă,
Cînd mama mă lasă.
Eu îi prind din zbor,
Însă nu-i omor ;

Ci mă uit la ei,
Că sînt mititei,
Și frumoși, și-mi plac,
Dar eu nu le fac
Nici un rău, de loc.

Și dacă mă joc
Cu vreunul, știu
Binișor să-l țin
Și pe toți, din plasă,
Îi ajut să iasă,
Și să plece-n zbor
După voia lor.

CLOȘCA

după Jean Aicard

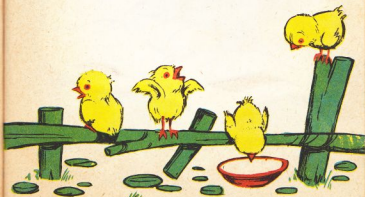
Cot-cot-cot,
Cot, cot, cot,
Fac și eu ce pot, ce pot,
Cot-co-dac,
Cot-co-dac,
Puii să-mi împac...

Ciugulesc,
Mă zbîrlesc,
Și mi-i chem, mi-i chem mereu,
Că nu-i las,
Nici un pas,
Făr-de mine, eu.

Și le-adun
Ce-i mai bun
Și seara, cu drag, le spun
Cot-co-dac,
Cot-co-dac,
Basmе, să-i împac.

Clonc-clonc-clonc,
Clonc-clonc-clonc,
Și-i adorm apoi așa,
Încălziți
Și păziți
Sub aripa mea.

TANU

Tanu i-un motan cumite,
Și-i atît de curat,
C-are voie să se culce
Chiar cu pernele din pat.

Ilenuța îl iubește
Și se joacă mult cu el,
Astăzi însă-i supărată,
Nu l-a mîngîiat defel !...

„Miau !“... o-mbie din fereastră,
Dar fetița stă pe loc :
— Taci, măi Tanule, că mie
Nu-mi mai vine să mă joc !...

— Ce-ai pățit ?...
— Nimic, dar mama
Așa aspru m-a certat !

— I-ai greșit ceva ?
— De unde !...
Pentru că nu m-am spălat !...

— Știi, fetița mea cumite,
Iartă-mă că-ți spun, dar eu,
Pentru asta, te-aș și bate
Dac-ai fi copilul meu !

NELU

Dintr-un rest de prăjituri,
Nelu face firmituri.

Mama-l vede și-l întreabă :

— Iar nu ești copil de treabă,
Nelule, și-mi faci gunoi ?...
Cum fu vorba dintre noi ?

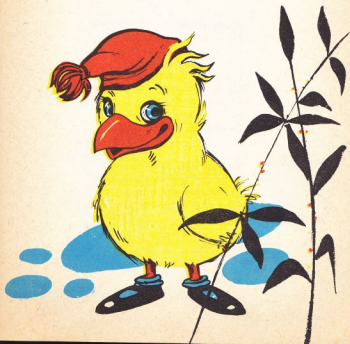
— Vorba noastră ? Stai să-ți spun
Ca să vezi cum o țin minte :
Să mă fac tot mai cumite
Și mai harnic și mai bun !

— Și de ce îmi faci gunoi ?

— Pentru vorba dintre noi :
Eu acum fac firmituri
Pentru puii rîndunicii,
Ca să aibă și ei, micii,
Azi, la masă, prăjituri !...

PUIȘORUL MOȚAT

Puii mamei, pui, pui, pui,
Are cloșca șapte pui :
Cinci pestriți, unul bălțat,
Numai unul e moțat
Și curat și încălțat.

— Spune-mi, puiule, și mie
De ce-ți face numai ție
Mama ta, ciorapi și ghețe,
Și îți leagă moț în plete ?

Oare frățiorii tăi
Sînt așa de proști și răi,
Sau că poate mama ta
O fi leneșă, ori rea ?

Spune puiul : — Mama mea
Nu-i nici leneșă, nici rea,
Dar e tristă, vai de ea,
Căci îi fac rușine multă
Frații mei și n-o ascultă,
Că de-i cheamă, fug pe-afară,
Și de-i prinde, plîng și zbiară,
Și de-accea-s nespălați
Și desculți și nemoțați.

Dar eu stau cu mama mea
Și mi-e drag s-ascult de ea ;
Și de-accea sînt moțat
Că-s cuminte și curat.

ȘIREATA

Viorica, fata mamei
Cea cuminte și curată,
Și-a făcut, mîncînd cireșe,
Pe furiș, pe șorț, o pată...

Și-acum stă-ntr-un colț și plînge :
„Doctorul e vinovat
Și c-o să mă certe mama,
Și că șorțul l-am pătat !“

Mama intră-ncet pe ușă ;
Ea tresare și-ntinzînd
Mîinile deasupra petei,
Plînge întruna suspinînd.

— De ce plîngi, fetița mamei ?
— Plîng că doctorul ți-a spus
Să nu-mi dai de loc cireșe,
Și tu în dulap le-ai pus...

— Și tu plîngi din lăcomie ?
Ce rușine !...
— Să mă ierți !...
— Bine, dar să fii cumite...
— Nici de șorț nu mă mai cerți ?

— Care șorț ? întreabă mama...
— Uite, ăsta : l-a pătat
Lăcomia pentru care
Chiar acum m-ai iertat.

MOTANUL PEDEPSIT

Rîndunica e plecată
După hrană pentru pui,
Cuibu-i singurel sub streșini
Și prin curte nimeni nu-i.

Rîde sub mustăți motanul :
— Ce noroc !... Păcat să-l scap !...
Iute sus !... Dar, poc, o piatră
Îl lovește drept în cap.

Trist se tînguie motanul :
— Miau și vai de capul meu.
Petrișor îl ia în brațe :
— Iartă-mă te rog, căci eu

Te-am lovit, și rău îmi pare,
Dar de bieții puișori
Ție cum nu ți-a fost milă,
Cînd săriseși să-i omori ?

Rîndunica îl privește
Și cu dragoste-i vorbește :
— Să-ți spun eu dacă dorești,
Drag copil ce ne iubești :

Dimineața, noi, din toate
Păsările-ntîi sculate,
Ne-nchinăm spre răsărit,
Ciripind : țzrr... bvidevit...

Și apoi încep codroșii,
Cu cap sur, cu coade roșii :
Ticc... tecc... tec... și, după ei,
Prind brabeții mititei :

Cirip-ci... să ciripească,
Pînă-ncep să se trezească
Și-alte păsări, care-n cor
Își înalță ruga lor.

RÎNDUNICA

Un băiat și-o fată mică
Stau privind o rîndunică,
Și băiatu' spune : — Mult
Îmi place să le-ascult,

Ciripind, pe rîndunele,
Și pe alte păsărele,
Și mi-aș da ce am mai bun
Să pot ști și eu ce spun.

CUCU

Cucu... cu-cu !... prin grădină,
Cucu... cu-cu !... prin zăvoi,
Toată primăvara-i plină
Lumea pomilor de noi.

Mititei, cu pene sure,
Și cu zborul vitejesc,
Toți copacii din pădure
Ne cunosc și ne iubesc.

Versul nostru lung răsună
Și drumeții trec și spun :
— Cîntă-ne de voie bună,
Cuculeț de piază bun !...

Și ni-i dulce și ușoară
Viața noastră : zbier și cînt —
Și din toate una-i doară
Jalea noastră pe pămînt —

Căci în viața noastră toată
Ce-i mai sfînt și dulce nu-i
Cuibul nostru niciodată
N-a fost leagăn unui pui !...

Niciodată nu ne cheamă
Gura pruncului flămînd —
Și cuvîntul drag de mamă
Noi nu-l auzim nicicînd !...

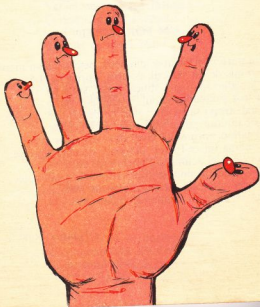
UN PORUMBEL

Un porumbel căzut-a, din zbor, pe-o stîncă-n mare,
Și-i mic de tot săracul, de-abia a prins să zboare !...
Vin valuri mari și-n stîncă lovesc, și lui i-e frică,
Și trist și-ascunde capul, și-aripile-și ridică
Cînd stropii săriți din valuri pe pene-i cad și-l udă,
Dar piuitu-i jalnic nu-i nimeni să-l audă !...
Ci iată-o porumbiță că-n zbor zorit sosește :
E mama lui ce-l cată, plîngînd, de cînd lipsește.
Și-i lingă el acuma și-l ciugulește dulce
Să-i treacă spaima și-apoi să mergă să și-l culce.
Și-ncet spre cuib acum zbura-vor împreună —
Să-l încălzească mama, să adoarmă —

Noapte bună !...

SFAȚUL DEGETELOR

Spune degetul cel mare
Către-arătător,
Spune degetul cel mare
— N-am fărîmă de mîncare,
Frate-arătător !

Spune, către mijlociul,
Cel arătător,
Spune arătătorul : — Frate,
Nu mai sînt de loc bucate,
Și de foame mor !

Se apleacă mijlociul
Către inelar,
Și îi spune-atîta numai :
— Ce e de făcut acum,
Frate inelar ?

Leneș cată inelarul
Către ei, și-apoi,
Cam în silă, le răspunde :
— Ce să faci cînd nu-i de unde ?
Vom răbda și noi !...

Prinde atunci cel mic să strige
Mai isteț ca ei :
— Ce tot plîngem și ne frîngem ?
Hai la muncă să ne strîngem
Toți uniți, că nu rămîne
Niciodată fără pline
Cel ce vrea să și-o cîștige,
Frățiorii mei !...

DOI FRAȚI CUMINȚI

Noi sîntem doi frați, în casă,
Și nu ne certăm de loc,
Și sîntem tăcuți la masă,
Și cuminți în orice loc.

Avem hamuri, cerc și minge,
Cînd pe afară ne jucăm,
Iar cînd plouă, ori cînd ninge,
Liniștiți în casă stăm.

Și cu jucării frumoase
Ne jucăm tot amîndoi,
Pe cînd mama noastră coase,
Ori citește, lingă noi.

Mama noastră ne vorbește
Și ne mîngîie duios,
Iară seara ne citește,
Ori ne spune-un basm frumos.

Și ne-nvăță lucruri multe,
Și frumoase, stînd cu noi,
Și îi place să ne-asculte
Cînd vorbim noi amîndoi...

Și în gîndul nostru-ntruna
Auzim povața ei :
— Fiți cuminți întotdeauna
Și fiți buni, copiii mei !...

LICURICIUL

Eu lucesc și sar : „plici-plici“
Seara-n iarba din grădină,
Eu lucesc ca o lumină,
Și mă cheamă Licurici.

Vin și prinde-mă pe loc,
Să te joci puțin cu mine,
Că sînt vesel ca și tine
Și îmi place să mă joc.

Uite și pe frații mei,
Să-i chemăm pe toți să vie,
Să ne pui pe pălărie
Ca pe niște mici scînteii.

Și s-o chemi să vie-apoi
Și pe sora ta cea mică,
Să vedem ce-are să zică
Cînd te va vedea cu noi.

Și să ne agăți, de vrei,
Și în părul ei, să pară
C-are o podoabă rară
De diamante-n părul ei.

Vin' să ne jucăm frumos
Toată seara prin grădină,
Că ne-a spus ieri o albină
Că ești bun și ești milos,

Și ai scos-o frumușel.
Pe un fir de fin, din apă,
Cînd credea că nu mai scapă,
Sărăcuța, nicidefel !...

Vino ori de cîte ori
Și ne prinde — că de tine
Nu ni-i frică și știu bine
Că nu vrei să ne omori.

VISUL LUI VIOREL

După plasă, în pătuc,
Doarme micul Viorel
Oare ce-o fi visînd el,
De tot strîmbă din năsuc
Și gurița crunt și-o strînge ?
Nu cumva îi vine-a plînge ?

Doarme micul Viorel
Dar în vis lui i se pare
Că nu doarme nici de fel,
Ci-n pătucu-i singurel,
Șade și gîndește el,

Plin de supărare,
Că mămica azi n-a vrut,
Cînd iertare i-a cerut
Să-i mai dea crezare.

Dar ce mișcă pe mescioară
Cînd în casă-acum dorm toți ?
E Ronron, ce cu-a lui gheară
Taie-n patru-o cutioară
Și-o preface-n roți.

Da, e cutioara-n care
Stă praful de dinți.
Ce-o fi vrînd să facă oare ?
Zău, Ronron asta se pare
Că de multă îngîmfare
Și-a sărit din minți :

Mama, tata, mama mare,
Tot de el vorbesc :
Că-i curat, nevoie mare,
Nu ca Viorel, pe care
Nici nu-l mai iubesc.

Dar ce-i asta ? Pasămite,
Peria s-a pus pe roți,
Dinții pieptenului, toți,
Parcă au copite,

Și stau gata de plecare ;
Peria, schimbată-n car,
Pieptenii, căluți ce sar
Pe zeci de picioare.

Uite-i cum s-au înhămat !...
Dar ce fel de ham au oare ? —
Foarfeca de unghii, care
S-a deșurubat.

Tot la dreapta, pe covor,
Către ușă-n trap se-ndreaptă.
Dar pe cine mai așteaptă
De se-opresc la spălător ?

Încă vreun drumeț ?... ehei !
Uite că-s mai mulți ca unul :
Peria de dinți, săpunul
Și buretele cu ei !

Să-l lăsați aci să șadă
Nespălat și ne-ngrijit,
Că prea mult v-a necăjit
Cu-atît plins și sfadă.

— Merg și eu... și eu... zbucnesc
Din dulap, fugind spre ușă,
Haine, jucării, păpușă —
Toate, toate-l părăsesc !...

— Nu mai fac ! răcnește-n vis
Viorel și se trezește —
Și ce mult se-nveselește
Cînd pricepe c-a fost vis !...

Dimineăta, la sculare,
Toate-n casă altfel par :
Viorel n-a scos măcar
Un cuvînt rostit mai tare ;

Perii, foarfece, burete,
Pieptene, săpun au fost
Minuite după rost
Și pe îndelete.

Nu la zor și pe-apucatul,
Cum tot fură pînă acum,
Cînd se auzea din drum
Cum zbiera de rău băiatul.

Pe Ronron cel îngîmfat
Nimenea nu-l mai răsfată
Deși, dis-de-dimineață
S-a gătit și s-a spălat.
Cui să stai să-i faci necaz,

Și rușine, cu pisicul,
Cînd pe Viorel, tăticul
Nici de loc nu-l ceartă azi !
Și mămica l-a iertat
Pentru ieri și totdeauna
Și îl laudă întruna,
Că-i cuminte și curat.

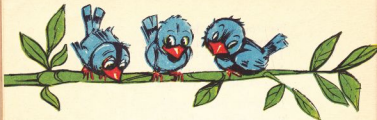
Pe Ronron doar Viorel
De-l mai bagă acum în seamă.
Că furîș la el îl cheamă
Și-i vorbește-ncetinel :
— Am să-ți dau pișcot și lapte
Și oscioare de la pui,
Dar la nimeni să nu spui
Ce-am visat eu astă-noapte.

Știu că te-ai făcut birjar,
Și-ai venit ca să mă sperii
Făcînd roți în vis la perii,
Dar de-acuma n-am habar ;
Nu-i mai supăr pe părinți
Și să ții tu minte bine :
Nici un vis urît nu vine
La copiii cei cumînți.

Și Ronron, gătit de drum
Ca birjarii — și minune —
Ca un om, vorbind, le spune :
— Haideți, s-a sfârșit de-acum !
Știu eu două fete mici
Și vă duc întins la ele
Că le place să se spele,
Nu ca prostul ăst' de-aici

Care zbiară-așa urît,
Cînd îl piaptănă și-l spală,
Încît azi, fără-ndoială,
Chiar mămica l-a urît.

VRĂBIILE

Cirip... ci... silb... ci... întruna
Noi cîntăm, zburăm, sărim
De cu zori și pînă-n seară,
Și pe oameni îi iubim ;

Vrăbii și brabeți ne cheamă,
Iar copiii cei mai mici
Bat din palme și ne strigă :
Pui, pui, pui, ori păsărici.

Și ne place, mult ne place,
Să-i privim pe copilași
Cînd se joacă prin grădină,
Și aleargă drăgălași,

Bătînd mingea, mîinînd cercuri
Și mici roabe cu nisip,
Și ni-i drag de ei, și-ntruna
Le cîntăm : cirip... cirip...

Și am sta pe lingă dînșii
S-auzim și noi ce spun
Dar ni-i frică să nu fie
Printre ei vreun nebun

De băiat, din cei de poartă
Prin buzunare mici săgeți
Și pușcuțe ce omoară,
Fără milă, pe brabeți !...

Și ni-i frică, mult ni-i frică,
De-orice zgomot auzim,
Și zburăm mereu speriate,
Și prin ramuri ne pitim,

Ciripind : tel-telert-teltel,
Căci în graiul vrăbiesc
Vorba asta lungă-nseamnă :
Fugi, dușmanii ne pîndesc !...

O, avem dușmani o sumă :
Ulii, copii răi, pisici...
Și ni-i teamă-n orice clipă,
Și ne temem puii mici —

Și frumos ne rugăm, vouă,
Dragi fete și băieți,
Învățați pe frații voștri
S-aibă milă de brabeți !...

BONDARUL LENEȘ

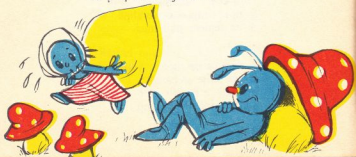
O furnică mititică,
Cît un grăuncior de mei,
Duce-n spate o greutate,
De trei ori cît boiul ei.

Pe cărare-n jale mare
Plinge un bondar ciapcin :

— Mor de foame
Și n-am poame
Și-aș munci
Dar n-am stăpîn !...

— Hai și-mi cară din povară
Și sînt gata să-ți plătesc.
— Cum n-aș merge ! Dar pe lege
Jur că nu pot să muncesc !...

— Vai de tine ! Ce rușine
Leneșule cerșetor,
Nici de milă, nici de silă
Nu ți-aș da un ajutor !...

GÎNDĂCELUL

— De ce m-ai prins în pumnul tău,
Copil frumos, tu nu știi oare
Că-s mic și eu și că mă doare ?
De ce mă strângi așa de rău ?

Copil ca tine sînt și eu,
Și-mi place să mă joc și mie,
Și milă trebuie să-ți fie
De spaima și de plînsul meu !

De ce să vrei să mă omori ?
Că am și eu părinți ca tine,
Și-ar plînge mama după mine,
Și-ar plînge bietelesurori,

Și-ar plînge tata mult de tot,
Căci am trăit abia trei zile.
Îndură-te de ei, copile,
Și lasă-mă, că nu mai pot !...

Așa plîngea un gîndăcel
În pumnul ce-l strîngea să-l rupă.
Și l-a deschis copilul după
Ce n-a mai fost nimic din el !

A încercat să-l mai învie
Suflîndu-i aripile în vînt,
Dar a căzut în țărână frînt
Și-nțepenit pentru vecie !...

Scîrbit de fapta ta cea rea
Degeaba plîngi, acum, copile,
Ci du-te-n casă-acum și zi-le
Părinților isprava ta.

Și zi-le că de-acum ai vrea
Să ocrotești cu bunătate,
În cale-ți, orice vietate,
Oricît de făr-de-nsemnătate
Și-oricît de mică ar fi ea !

PEDEAPSA MÎTEI

— I-auzi, draga mea păpușă,
Zgîrie mîta la uşă !
Dar eu nu-i deschid de loc,
Că sînt supărată foc.
A furat iar, ca o hoată,
Un întreg picior de raţă,
Şi-apoi, după ce i-a ros
Toată carnea, pîn-la os,
A dus osul, binişor,
În coteţul lui Azor.

Ca pe el să-l bănuim
Şi să nu îl mai iubim
Şi acum n-o bat, n-o cert,
Dar nu vreau de loc s-o iert.

Deşi încă o iubesc,
Trebuie s-o pedepsesc.
C-a fost rea şi duşmănoasă,
Şi n-o las să intre-n casă.

CUPRINS

Patru glze năzdrăvane / 3
Căjeluşul şchiop / 47
De ziua mamei / 50
Fluturii / 51
Cloşca / 52
Tam / 55
Nelu / 56
Puişorul moţat / 57
Şireata / 59
Motamul pedepsit / 61
Rîndunica / 62
Cucu / 64
Un porumbel / 65
Sfatul degetelor / 66
Doi fraţi cuminţi / 68
Licuriciul / 70
Visul lui Viorel / 72
Vrăbiile / 78
Bondarul lenes / 80
Gîndăcelul / 81
Pedeapsa miţei / 83

SCRISUL ROMÂNESC

Lei 9,75